

การยกระดับมาตรฐานอาชีพ โดยการรับรองบุคลากร ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024

ศรินดา บุญโพธิ์ นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ
กองพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ

ปฏิเสธไม่ได้ว่าการที่องค์กรมีบุคลากรที่มีสมรรถนะสูง ประสิทธิภาพและศักยภาพในการทำงานที่ดี และมีองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับงานที่ทำ เป็นปัจจัยสำคัญที่องค์กรจะต้องคำนึงถึง เพราะบุคลากรที่มีองค์ความรู้ที่เหมาะสมเป็นดั่งม้ามองและบุคลากรที่มีทักษะที่ดีเยี่ยมก็เปรียบเสมือนแขนขา ขององค์กร ซึ่งจะนำพาองค์กรเติบโตไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ดังจะเห็นว่าองค์กรชั้นนำหลาย ๆ องค์กร ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ นอกจากนี้แล้วหลาย ๆ องค์กรยังให้ความสำคัญกับการคัดสรรบุคลากรที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร โดยการคัดเลือกบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงเข้ามาปฏิบัติงาน แต่อะไรล่ะ? ที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าบุคคลเหล่านั้น มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในด้านนั้น ๆ จริง การรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากลได้กลายเป็นอีกหนึ่งคำตอบที่จะมาช่วยตอบใจทีในเรื่องนี้

ทำไมต้องรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล?

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันเรื่องของมาตรฐานได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยเฉพาะในเชิงพาณิชย์คำว่า “มาตรฐาน” กลายเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบการ ผู้รับบริการ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะคำว่า “มาตรฐานสากล” นั้นเปรียบเสมือนเครื่องยืนยันว่า เราสามารถที่จะเปรียบเทียบหรือแสดงถึงการเทียบเท่ากันได้ทั่วโลก อีกนัยหนึ่งคือแสดงถึงการเป็นที่ยอมรับในระดับโลก การรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล จะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนบุคลากร

ที่มีทักษะทางอาชีพในด้านต่าง ๆ โดยการรับรองความสามารถบุคลากรจะทำหน้าที่เป็นการยืนยันถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะของบุคลากรที่ได้รับการรับรองความสามารถในสาขานั้น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ประกอบการ ผู้ว่าจ้าง ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ขอรับการรับรอง และประชาชนทั่วไป

การรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 เป็นการยืนยันความสามารถทางวิชาชีพของผู้ที่ขอการรับรองว่าบุคคลนั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มพูนและรักษาไว้ซึ่งความสามารถและจริยธรรมทางวิชาชีพ อันเป็นการพัฒนาคุณภาพบุคลากร ทำให้ผลิตภาพ (Productivity) ขององค์กรเพิ่มขึ้น สร้างแรงงานที่มีฝีมือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความปลอดภัยทางด้านสุขภาพ การเงิน หรือความมั่นคง ให้กับประชาชน มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 เป็นมาตรฐานที่วาดด้วยข้อกำหนดทั่วไปสำหรับหน่วยรับรองบุคลากร ประกอบด้วย โครงสร้าง, ทรัพยากร, บันทึกรายละเอียดข้อมูล, รูปแบบการรับรอง และระบบการบริหารงาน โดยครอบคลุมหลักการสำคัญทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่

1. ความเป็นกลาง (Impartiality) ของหน่วยรับรอง
2. ความสามารถ (Competence) ของผู้ที่ขอการรับรอง
3. การรักษาความลับ (Confidentiality) ของหน่วยรับรอง
4. การเปิดเผยข้อมูล (Openness) ของกระบวนการรับรอง
5. ความโปร่งใส (Responsiveness to complaint and appeal) ของกระบวนการรับรอง
6. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ของหน่วยรับรอง

ภาพที่ 1. โครงสร้างการยอมรับร่วมแบบพหุภาคีในระดับสากลของประเทศไทย

การรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 สำหรับประเทศไทย สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) จะทำหน้าที่เป็นหน่วยรับรองระบบงาน (Accreditation body : AB) โดยให้การรับรองหน่วยรับรองบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 สมอ. ดำเนินการให้การรับรองระบบงานการรับรองบุคลากรตามมาตรฐาน ISO/IEC 17011 ซึ่งปัจจุบันนี้ สมอ. ได้รับการยอมรับในระดับสากลจาก International Accreditation Forum (IAF) อันเป็นองค์กรระหว่างประเทศ โดยผ่านการประเมินจาก Asia Pacific Accreditation Cooperation (APAC) ซึ่งเป็นพหุภาคีในระดับภูมิภาค ตั้งแต่วันที่ 22 กันยายน 2565

กลุ่มรับรองความสามารถบุคลากรกองพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ เป็นหน่วยรับรอง (Certification body : CB) ที่ให้การรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยหน่วยรับรองจะดำเนินการรับรองความสามารถบุคลากรตามข้อกำหนด ISO/IEC 17024 โดยเปิดให้การรับรองในสาขา การควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ ซึ่งได้รับการรับรองระบบงานจากสำนักงานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2565

การรับรองความสามารถบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาการควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ มีรายละเอียดดังนี้

คุณสมบัติของผู้ขอการรับรอง

- 1.) มีวุฒิการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรี ด้านวิทยาศาสตร์สาขาเคมีหรือสาขาที่เกี่ยวข้องโดยผ่านการลงทะเบียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับเคมีไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
- 2.) มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวกับการควบคุมและจัดการสารเคมีไม่น้อยกว่า 2 ปี
- 3.) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ หรือการควบคุมและจัดการ สารเคมี หรือหลักสูตรอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีระยะเวลาการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง ภายใน 2 ปี ก่อนวันที่ยื่นคำขอ โดยหลักสูตรดังกล่าวต้องเป็นหลักสูตรที่หน่วยรับรองให้การยอมรับ
- 4.) ไม่เคยถูกจำคุกโดยคำพิพากษาให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และความน่าเชื่อถือ
- 5.) ตาไม่บอดสี

กระบวนการขอการรับรอง

กระบวนการขอการรับรองความสามารถบุคลากรประกอบด้วยการประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นเป็นไปตามที่กล่าวมาแล้ว เมื่อผ่านการประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นแล้ว ผู้ที่ขอการรับรองต้องรับการประเมินทักษะความรู้ในโดยการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ เมื่อผ่านการขอการประเมินทั้ง 3 กระบวนการแล้ว ผู้ที่ขอการรับรองจึงจะได้รับการรับรองความสามารถบุคลากรจากกรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยการรับรองความสามารถบุคลากรมีอายุ 3 ปี โดยครอบคลุมความรู้และทักษะทั้งหมด 6 หมวด คือ

หมวดที่ 1 การจัดทำระบบความปลอดภัยในการควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ รายละเอียดดังนี้

- การจัดทำระบบความปลอดภัยในการควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ
- ความสำคัญของระบบความปลอดภัยในการควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการในเชิงนิติบัญญัติ

หมวดที่ 2 การบริหารจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ รายละเอียดดังนี้

- การจำแนกประเภทของสารเคมีและลักษณะอันตรายจากสารเคมีในห้องปฏิบัติการ
- การจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการการควบคุมสารเคมีในห้องปฏิบัติการ

หมวดที่ 3 การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากสารเคมี มีความรู้และความสามารถในการ

- การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากสารเคมี

หมวดที่ 4 การจัดการของเสียจากสารเคมีในห้องปฏิบัติการ มีความรู้และความสามารถในการ

- การจัดการของเสียจากสารเคมีในห้องปฏิบัติการ

หมวดที่ 5 การดำเนินการในสถานการณ์ฉุกเฉิน กรณีเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมีในห้องปฏิบัติการ รายละเอียดดังนี้

- การเตรียมการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉินกรณีเกิดอุบัติเหตุ
- การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยของพื้นที่และ/หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ
- การปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้ประสบอุบัติเหตุจากสารเคมีอันตราย
- การจัดการของเสียจากสารเคมีภายหลังการเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉิน

หมวดที่ 6 การใช้อุปกรณ์คุ้มครองส่วนบุคคล มีความรู้และความสามารถในการ

- การใช้อุปกรณ์คุ้มครองส่วนบุคคล ครอบคลุมถึงการใช้อุปกรณ์คุ้มครองส่วนบุคคลประเภทต่าง ๆ

โดยการกระบวนการในการขอการรับรองความสามารถบุคลากร ประกอบด้วย การประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นเมื่อผ่านการประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นแล้วผู้ที่ขอการรับรอง

ต้องรับการประเมินทักษะความรู้ในการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ เมื่อผ่านกระบวนการประเมินแล้ว คณะอนุกรรมการการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ จะพิจารณารับรองความสามารถบุคลากรผู้ที่ขอการรับรอง จึงจะได้รับการรับรองความสามารถบุคลากรจากกรมวิทยาศาสตร์บริการ

ผู้ที่สนใจสามารถติดต่อได้ที่

กลุ่มรับรองความสามารถบุคลากร
กองพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ
กรมวิทยาศาสตร์บริการ

เว็บไซต์ : <https://pcst.dss.go.th> ติดต่อ 02 201 7436

เอกสารอ้างอิง

ISO/IEC 17024 : 2012, Conformity assessment – General Requirements for the bodies of operating certification of persons

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ Rev. 09 Date: 08/09/65.